

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 21 stycznia 1997 r.

w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wycieczek dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania.

Na podstawie art. 92a ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496) zarządza się, co następuje:

§ 1. Organizatorzy wycieczek dla dzieci i młodzieży szkolnej są obowiązani do zapewnienia bezpiecznych warunków wycieczki i właściwej opieki wychowawczej. Organizatorzy wycieczek są również obowiązani zatrudniać odpowiednio przygotowaną kadre pedagogiczną.

§ 2. Organizatorami wycieczek mogą być szkoły i placówki, osoby prawne i fizyczne, a także jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.

§ 3. 1. Wycieczka może być organizowana w formach wycieczki wyjazdowej (np. kolonie, obozy, zimowiska) i formach wycieczki w miejscu zamieszkania (np. półkolonie, wczasy w mieście), zwanych dalej "placówkami wycieczki".

2. Liczba uczestników wycieczki pozostających pod opieką jednego wychowawcy nie może przekraczać 20 osób, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, jeżeli przepisy w sprawie ogólnych warunków bezpieczeństwa i higieny nie stanowią inaczej.

3. W przypadku dzieci do 10 roku życia liczba uczestników pozostających pod opieką jednego wychowawcy nie może przekraczać 15 osób.

4. Liczba uczestników wycieczki pozostających pod opieką jednego wychowawcy ulega zmniejszeniu, jeżeli uczestnikami są dzieci i młodzież niepełnosprawna wymagająca stałej opieki lub pomocy. Zmniejszenie liczby uczestników następuje w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności.

§ 4. Wysokość opłat wnoszonych przez uczestników ustala organizator wycieczki.

§ 5. Pierwszeństwo w korzystaniu z różnych form wycieczki, finansowanych z budżetu państwa, mają dzieci:

- 1) będące sierotami, wychowankowie domów dziecka oraz innych placówek opiekuńczo-wychowawczych, a także rodzin zastępczych,
- 2) z rodzin wielodzietnych, żyjących w trudnych warunkach materialnych,
- 3) z zaburzeniami somatycznymi potwierdzonymi zaświadczeniem lekarskim i zamieszkujące w środowisku ekologicznie zagrożonym.

§ 6. 1. Placówka wycieczki może podjąć działalność po przedstawieniu przez organizatora wycieczki kuratorowi oświaty właściwemu ze względu na lokalizację placówki:

- 1) karty kwalifikacyjnej obiektu (nie dotyczy obozów wędrownych oraz form wycieczki organizowanych poza granicami Rzeczypospolitej (Polskiej)),

- 2) danych dotyczących kwalifikacji pracowników pedagogicznych i kierownika placówki wypoczynku, a także informacji o kwalifikacjach pracowników medycznych przewidzianych do zatrudnienia,
- 3) informacji na temat formy wypoczynku, liczby turnusów, czasu ich trwania oraz liczby uczestników,
- 4) programu pracy z dziećmi i młodzieżą,
- 5) w przypadku obozów wędrownych - przebiegu trasy.

2. Organizator wypoczynku poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej składa dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 2-5, kuratorowi oświaty właściwemu ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania organizatora.

3. Organizator wypoczynku składa dokumenty, o których mowa w ust. 1, nie później niż na 14 dni przed terminem rozpoczęcia działalności placówki wypoczynku.

4. Kurator oświaty, o którym mowa w ust. 1 i 2, wydaje organizatorowi wypoczynku spełniającemu wymagania określone w ust. 1 zaświadczenie o zgłoszeniu placówki wypoczynku.

5. Kurator oświaty, o którym mowa w ust. 1, przesyła kuratorowi oświaty właściwemu ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania organizatora wypoczynku informację o zgłoszonych placówkach w terminie 14 dni od dnia zgłoszenia.

6. Wzór karty kwalifikacyjnej, o której mowa w ust. 1 pkt 1, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 7. 1. Organy prowadzące szkoły lub dyrektorzy szkół upoważnieni przez te organy mogą udostępniać na potrzeby placówek wypoczynku obiekty szkolne oraz urządzenia i tereny.

2. Zasady i warunki użytkowania obiektów szkolnych oraz urządzeń i terenów ustalane są w formie umowy pomiędzy ich dysponentem a organizatorem wypoczynku.

§ 8. 1. Obiekt przeznaczony na placówkę wypoczynku musi spełniać wymogi dotyczące bezpieczeństwa i higieny określone odrębnymi przepisami, a w przypadku organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej obiekt musi być ponadto dostosowany do potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności uczestników wypoczynku.

2. Żywnienie uczestników wypoczynku powinno odbywać się zgodnie z zasadami higieny oraz racjonalnego żywienia określonymi w odrębnych przepisach.

§ 9. 1. Organizator wypoczynku zobowiązany jest zapewnić uczestnikom wypoczynku bezpieczne i higieniczne warunki w czasie ich pobytu w placówce.

2. Uczestnicy wypoczynku korzystają z wyznaczonych kąpielisk pod opieką wychowawcy i przynajmniej jednego ratownika z odpowiednimi kwalifikacjami.

3. Warunki korzystania z kąpeli, organizacji kąpielisk oraz organizowania wycieczek górskich i krajoznawczo-turystycznych określają odrębne przepisy.

4. W razie wypadków uczestników wypoczynku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w razie wypadków w szkołach i placówkach publicznych.

5. Zasady organizowania opieki medycznej nad uczestnikami wypoczynku określają odrębne przepisy.

§ 10. 1. Uczestnicy przyjmowani są do placówek wypoczynku, organizowanych w formie wyjazdowej, na podstawie karty kwalifikacyjnej.

2. Wzór karty kwalifikacyjnej uczestnika placówki wypoczynku określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 11. 1. Placówką wypoczynku kieruje nauczyciel, czynny instruktor harcerski od stopnia podharcemistrza włącznie lub inna osoba, posiadająca co najmniej trzyletni staż pracy opiekuńczo-wychowawczej lub dydaktyczno-wychowawczej, spełniająca warunki określone w § 12 ust. 2. Przepis § 12 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

2. Nauczyciel, czynny instruktor harcerski lub inna osoba, o których mowa w ust. 1, muszą posiadać zaświadczenie o ukończeniu kursu dla kierowników placówek wypoczynku obejmującego program stanowiący załącznik nr 3 do rozporządzenia.

3. Obowiązek posiadania zaświadczenia, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy osób zajmujących stanowiska kierownicze w publicznych szkołach i placówkach.

4. Do obowiązków kierownika placówki wypoczynku należy w szczególności:

- 1) kierowanie placówką wypoczynku zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 2) opracowywanie planu pracy oraz rozkładu dnia placówki wypoczynku i kontrola ich realizacji,
- 3) ustalenie i przydzielenie szczegółowego zakresu czynności poszczególnym pracownikom,
- 4) kontrola wykonywania obowiązków przez pracowników,
- 5) zapewnienie uczestnikom placówki wypoczynku właściwej opieki i warunków bezpieczeństwa od momentu przejęcia ich od rodziców (prawnych opiekunów) do czasu ponownego przekazania rodzicom (prawnym opiekunom),
- 6) zapewnienie odpowiednich warunków zdrowotnych w placówce wypoczynku zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie stanu sanitarnego pomieszczeń i otoczenia,
- 7) na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) informowanie o zachowaniu dzieci i młodzieży oraz ich stanie zdrowia,
- 8) nadzór nad przestrzeganiem zasad racjonalnego żywienia,

§ 12. 1. W placówkach wypoczynku wychowawcami mogą być:

- 1) nauczyciele,
- 2) studenci szkół wyższych kierunków i specjalności, których program obejmuje przygotowanie pedagogiczne, po odbyciu odpowiedniego przeszkolenia,
- 3) słuchacze kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów językowych, po odbyciu odpowiedniego przeszkolenia,
- 4) osoby posiadające zaświadczenia o ukończeniu kursu dla wychowawców kolonijnych, obejmującego program określony w załączniku nr 4 do rozporządzenia,
- 5) instruktorzy harcerscy od stopnia przewodnika włącznie,
- 6) przodownicy turystyki kwalifikowanej oraz instruktorzy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego,
- 7) trenerzy i instruktorzy sportowi.

2. Osoby wymienione w ust. 1 pkt 4-7, podejmujące pracę wychowawcy w placówkach wypoczynku, powinny spełniać następujące warunki:

- 1) mieć ukończone 18 lat życia,
- 2) posiadać co najmniej średnie wykształcenie, z zastrzeżeniem ust. 3,
- 3) posiadać odpowiednie warunki zdrowotne, potwierdzone zaświadczeniem lekarskim,
- 4) posiadać predyspozycje do pracy wychowawczej z dziećmi i młodzieżą.

3. Warunek określony w ust. 2 pkt 2 nie dotyczy instruktorów harcerskich, o których mowa w ust. 1 pkt 5, pełniących funkcję wychowawcy w placówkach wypoczynku prowadzonych przez organizacje harcerskie.

4. Do obowiązków wychowawcy w placówce wypoczynku należy w szczególności:

- 1) zapoznanie się z kartami kwalifikacyjnymi uczestników wypoczynku,

- 2) prowadzenie dziennika zajęć, którego wzór stanowi załącznik nr 5 do rozporządzenia,
- 3) opracowywanie planów pracy wychowawczej grupy,
- 4) organizowanie zajęć zgodnie z rozkładem dnia,
- 5) sprawowanie opieki nad uczestnikami grupy w zakresie higieny, zdrowia, wyżywienia oraz innych czynności opiekuńczych,
- 6) zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom grupy,
- 7) prowadzenie innych zajęć zleconych przez kierownika placówki wycieczki.

§ 13. Kierownik lub przynajmniej jeden z wychowawców placówki wycieczki organizowanej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej powinien znać język obcy w stopniu umożliwiającym porozumienie się w kraju docelowym.

§ 14. Kursy, o których mowa w § 11 ust. 2 oraz w § 12 ust. 1 pkt 4, mogą być organizowane przez kuratoria oświaty i placówki doskonalenia nauczycieli, a także osoby prawne i fizyczne za zgodą i pod nadzorem kuratora oświaty.

§ 15. Nadzór nad placówkami wycieczki sprawuje właściwy ze względu na miejsce lokalizacji placówki kurator oświaty.

§ 16. 1. W razie stwierdzenia prowadzenia placówki wycieczki niezgodnie z obowiązującymi przepisami, a w szczególności stwierdzenia warunków zagrażających zdrowiu lub bezpieczeństwu uczestników placówki, organ sprawujący nadzór nad placówką może zawiesić funkcjonowanie placówki lub - w przypadku otrzymania wniosku odpowiedniego organu - zlikwidować placówkę. W tym przypadku organizator wycieczki jest obowiązany przenieść uczestników do innego obiektu, spełniającego warunki wymagane odrębnymi przepisami, lub zapewnić uczestnikom niezwłoczny powrót do miejsca zamieszkania.

2. Organ sprawujący nadzór nad placówką wycieczki zawiadamia o zawieszeniu funkcjonowania lub likwidacji placówki kuratora oświaty właściwego ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania organizatora wycieczki.

§ 17. Formę gospodarki finansowej placówki wycieczki określa jej organizator.

§ 18. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 lipca 1993 r. w sprawie rodzajów, organizacji i zasad działania publicznych placówek wycieczki dla dzieci i młodzieży szkolnej (Dz. U. Nr 67, poz. 323 i z 1994 r. Nr 101, poz. 494).

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 marca 1997 r.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

KARTA KWALIFIKACYJNA OBIEKTU

Formularz wypełnia organizator wycieczki i składa w dwóch egzemplarzach we właściwym terenie kuratorium oświaty

I. Lokalizacja obiektu /terenu/

Województwo gmina, miasto, dzielnica

kod poczta miejscowość
 ulica nr tel.
 Rodzaj i nazwa obiektu i jego wykorzystania w ciągu roku
 szkolnego

 Właściciel obiektu - stały użytkownik - adres

II. Charakterystyka okolicy pod względem przydatności na cele wypoczynku:

1. Położenie obiektu (w mieście, na wsi), charakter okolicy (górska, podgórska, nizinna, nad morzem, sucha, wilgotna)

2. Wskazania i przeciwwskazania zdrowotne:

3. Warunki bezpieczeństwa: położenie obiektu w stosunku do torów kolejowych, szos, bezpieczeństwo przy kąpielach itp.

4. Charakterystyka środowiska (położenie obiektu w stosunku do restauracji, domów wczasowych dla dorosłych itp.)

III. Budynki - urządzenia wewnętrzne i zewnętrzne (ilość, rodzaj i stan budynków, kanalizacja, światło, gaz, sprzęt p.poż.)

IV. Pomieszczenia (nie dotyczy obozów pod namiotami)

Lp.	Przydatność pomieszczeń na:	Liczba pomieszczeń	Łącznie powierzchnia m ²	Maksymalna liczba miejsc	Norma na 1 osobę
1	sypialnie				3m ²
2	jadalnie				1m ²
3	świetlice				1m ²
4	pokój lek. hig.				

5	izolatki				3m ²
6	kuchnie				
7	zmywalnie naczyń				
8	magazyny żywn.				
9	pralnie				

możliwość dostarczania ciepłej wody

V. Wyposażenie sypialni (nie dotyczy obozów pod namiotami)

		Liczba
1	Szafki nocne	
2	Szafy ubraniowe	
3	Wieszaki	

VI. Urządzenia sanitarnohigieniczne:

Umywalnie:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1	liczba pomieszczeń	
2	umywalki z bieżącą zimną i ciepłą wodą	
3	baseny do mycia nóg	
4	wanny	
5	prysznice	
6	suszarnia	
7	półki na przybory	

wc: liczba pomieszczeń liczba oczek

śmietniki (ilość - rodzaj - stan)

VII. Urządzenia sportowe (boiska, urządzenia itp.)

.....

VIII. Adresy najbliższych instytucji:

Lp.	Nazwa	Adres	Nr telefonu
1	Kuratorium Oświaty		
2	Urząd Miasta/Gminy Burmistrz - Wójt		
3	Pogotowie ratunkowe		
4	Ośrodek Zdrowia		
5	Apteka		
6	Szpital		
7	Ter. Stacja San.-Epid.		
8	Posterunek Policji		
9	Straż Pożarna		

IX. Kurator Oświaty zatwierdza obiekt (oddzielnie na akcję zimową i letnią) pod warunkiem uzyskania zgody właściwego terenowo burmistrza - wójta i pozytywnej opinii państwowego inspektora sanitarnego i Komendy Rejonowej Straży Pożarnej.

	Rok 19..... (zima-lato)	19..... (zima-lato)	19..... (zima-lato)
Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna (podpis) (podpis) (podpis)
Komenda Rejonowa Straży Pożarnych (podpis) (podpis) (podpis)
Burmistrz Wójt (podpis) (podpis) (podpis)

Kurator Oświaty

Rok 19 19 19

(zima-lato) (zima-lato) (zima-lato)

.....

(podpis- (podpis- (podpis-
pieczęć) pieczęć) pieczęć)

Uwagi:

ZAŁĄCZNIK Nr 2

KARTA KWALIFIKACYJNA UCZESTNIKA WYPOCZYNKU

I. INFORMACJE ORGANIZATORA WYPOCZYNKU

1. Forma placówki wypoczynku
2. Adres placówki
3. Czas trwania od do
- Trasa obozu wędrownego
-
- (miejscowość, data) (podpis organizatora
wypoczynku)

II. WNIOSEK RODZICÓW (OPIEKUNÓW) O SKIEROWANIE DZIECKA NA PLACÓWKĘ WYPOCZYNKU

1. Imię i nazwisko dziecka
2. Data urodzenia
3. Adres zamieszkania telefon
4. Nazwa i adres szkoły klasa
5. Adres rodziców (opiekunów) w czasie pobytu dziecka
w placówce wypoczynku:
- telefon
6. Liczba osób na utrzymaniu rodziców (opiekunów)
- (dotyczy publicznych placówek wypoczynku)
w tym dzieci uczęszczających do szkół i na wyższe
uczelnie.
7. Oświadczenie rodziców (opiekunów) o dochodach (dotyczy
publicznych placówek wypoczynku)

	Imię i nazwisko	Nazwa i adres zakładu pracy	Stanowisko	Dochód miesięczny (brutto)
ojciec opiekun				
matka opiekunka				

8. Zobowiązuję się do uiszczenia kosztów pobytu dziecka
w wysokości zł
słowniezł.

.....
(miejscowość, data)
(podpis ojca, matki
lub opiekuna)

**III. INFORMACJA RODZICÓW (OPIEKUNÓW) O STANIE ZDROWIA DZIECKA
(np. na co dziecko jest uczulone, jak znosi jazdę
samochodem, czy przyjmuje stale leki i w jakich dawkach,
czy nosi aparat ortodontyczny lub okulary)**

.....
.....
.....
.....
.....

STWIERDZAM, ŻE PODAŁAM(EM) WSZYSTKIE ZNANE MI INFORMACJE
O DZIECKU, KTÓRE MOGĄ POMÓC W ZAPEWNIENIU WŁAŚCIWEJ OPIEKI
W CZASIE POBYTU DZIECKA W PLACÓWCE WYPOCZYNKU.

.....
(data)
(podpis matki, ojca lub opiekuna)

**IV. INFORMACJA PIEŁĘGNIARKI O SZCZEPIENIACH
lub przedstawienie książeczki zdrowia z aktualnym wpisem
szczepień**

Szczepienia ochronne (podać rok): tężec,
błonica, dur, inne

.....
(data)
(podpis pielęgniarki)

**V. INFORMACJA O DZIECKU WYCHOWAWCY KLASY
(w przypadku braku możliwości uzyskania opinii wychowawcy
klasy - wypełnia rodzic lub opiekun)**

.....
.....
.....
.....

..... (data) (podpis wychowawcy lub rodzica-
-opiekuna)

VI. DECYZJA O KWALIFIKACJI UCZESTNIKA

Postanawia się:

1. Zakwalifikować i skierować dziecko do udziału w placówce wypoczynku
za odpłatnością w wysokości zł
słownie
2. Odmówić skierowania dziecka na placówkę wypoczynku
ze względu:

..... (data) (podpis)

VII. POTWIERDZENIE POBYTU DZIECKA W PLACÓWCE WYPOCZYNKU

Dziecko przebywało na
(forma i adres placówki wypoczynku)
od dnia do dnia 19 r.

..... (data) (czytelny podpis kierownika
placówki wypoczynku)

**VIII. INFORMACJE O STANIE ZDROWIA DZIECKA W CZASIE POBYTU
W PLACÓWCE WYPOCZYNKU (dane o zachorowaniach, urazach, leczeniu**

itp.)
.....
.....
.....

**Organizator informuje rodziców o leczeniu ambulatoryjnym
lub hospitalizacji dziecka**

..... (miejsce, data) (podpis lekarza lub pielęgniarki
placówki wypoczynku)

**IX. UWAGI I SPOSTRZEŻENIA WYCHOWAWCY-INSTRUKTORA O DZIECKU
PODCZAS POBYTU W PLACÓWCE WYPOCZYNKU**

.....
.....
.....
.....
.....

.....
(miejsowość, data)

.....
(podpis wychowawcy-instruktora)

ZAŁĄCZNIK Nr 3

PROGRAM KURSU INSTRUKTAŻOWEGO DLA KIEROWNIKÓW PLACÓWEK WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY

Lp.	TEMAT	Liczba godzin	Formy realizacji
1.	Planowanie pracy wychowawczej w placówce wypoczynku	1 1	wykład ćwiczenie
2.	Organizacja pracy w placówce wypoczynku:	1 1	wykład ćwiczenie
	- podział na grupy - wybór samorządu - rada kolonii - obozu - rozkład dnia - rada wychowawców		
3.	Bezpieczeństwo życia i zdrowia uczestników:	2 1	wykłady ćwiczenie
	obowiązujące przepisy: - podczas przejazdu na placówkę - w czasie pobytu dzieci i młodzieży w placówce - ppoż. - w czasie kąpieli - w czasie poruszania się po drogach - w czasie wycieczek (pieszych, rowerowych, autokarowych, górskich, spływów kajakowych) - normy żywienia - abc ratownictwa przedmedycznego (pierwsza pomoc) - zasady obsługi urządzeń elektrycznych		
4.	Organizacja pracy kierownika z personelem pedagogicznym i administracyjno-obslugowym	1	wykład
5.	Prowadzenie dokumentacji placówki wypoczynku - obowiązujące przepisy:	1 1	wykład ćwiczenie
	Razem	6 4	wykładów ćwiczenia

		10	godzin
--	--	----	--------

ZAŁĄCZNIK nr 4⁽¹⁾

**PROGRAM KURSU PRZYGOTOWAWCZEGO DLA KANDYDATÓW NA
WYCHOWAWCÓW PLACÓWEK WYPOCZYNKU DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**

Lp.	Temat	Liczba godzin	Formy realizacji
1	2	3	4
1	Organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży: - koordynacyjna rola władz oświatowych - formy wypoczynku - organizatorzy wypoczynku - podstawy prawne i obowiązujące przepisy	2	wykłady
2	Organizacja zajęć w placówce wypoczynku: - struktura placówki - rada wychowawców - grupa jako zespół wychowawczy - organizacja życia, rozkład dnia - regulamin uczestnika	2	wykłady
3	Planowanie pracy wychowawczo-opiekuńczej: - opracowanie planu wychowawczego grupy - metody i formy realizacji planów wychowawczych - dokumentacja wychowawcy	2 1	wykłady ćwiczenie
4	Obowiązki wychowawcy grupy	2	wykłady
5	Wychowanie fizyczne i sport w placówce wypoczynku: - cele i zadania wychowania fizycznego - masowa nauka pływania - gry i zabawy ruchowe - zajęcia z gier zespołowych - lekkoatletyka - olimpiady sportowe itp.	1 5	wykład ćwiczeń
6	Turystyka i krajoznawstwo: - cele i zadania turystyki i krajoznawstwa w pracy wychowawczej placówek wypoczynku - organizacja wycieczek - organizacja biwaków - gry terenowe itp.	1 4	wykład ćwiczenia
7	Zajęcia kulturalno-oświatowe: Cele i zadania zajęć kulturalno-oświatowych:	1 4	wykład ćwiczenia

	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja zajęć kulturalno-oświatowych - elementy kulturalne zajęć w programie dnia - gry i zabawy świetlicowe - konkursy, wystawy, dyskusje - śpiew, muzyka, zabawy ze śpiewem - organizacja uroczystości, imprez, wieczornic, ognisk - prowadzenie kroniki 		
8	<p>Zajęcia praktyczno-techniczne: Cele i zadania zajęć praktyczno-technicznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - formy o rodzaje zajęć praktyczno-technicznych - prace dekoracyjne i zdobnicze - indywidualne zainteresowania uczestników - rozwój zainteresowań uczestników 	1 1	wykład ćwiczenie
9	<p>Prace społecznie użyteczne: Cele i zadania prac społecznie użytecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wychowawcze znaczenie prac społecznie użytecznych - prace w zakresie samoobsługi - prace na rzecz placówki - prace na rzecz środowiska 	2	wykłady
10	<p>Bezpieczeństwo życia i zdrowia uczestników placówek wypoczynku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przepisy dotyczące bezpieczeństwa - przepisy dotyczące zdrowia i higieny w placówce wypoczynku 	4 3	wykłady ćwiczenia
		18 18	wykładów ćwiczeń
	Razem:	36	godzin